

THE BIONIC MAN

České Budějovice, Digital Art Gallery, 21. 9. – 9. 10.

Stěží si dokážeme představit medicínu bez počítačové tomografie nebo implantovaného pacemaku, či rozšíření paměti mozku o několik gigabitů do počítače, mobil a průběžné měření cukru v krvi implantovanou elektrodou a místo peněz kousek plastu s magnetickým kódem. Dokážeme si to představit? Představit ano, ale život bez nich už ne. Věci před 50 lety známé jen zasvěcencům, jsou dnes dětské hračky. Technika si nás plíživě ohočuje a stáváme se na ní zá-

vislí. Je čas se zastavit. Uvědomit si riziko či pozhánání (kdo to dnes dokáže posoudit?) a zamyslet se. K zastavení nás přimějí i obrazy rakouského chemika, dnes už umělce na plný úvazek, Wolfganga Trettnaka (1962), jenž v Českých Budějovicích představil svou tvorbu pod názvem The Bionic Man. Vystudoval chemii na univerzitě v Grazu a 6 let pracoval v soukromém výzkumu. Vlastník dvou patentů a autor několika vědeckých prací v oboru ukončil před 6 lety

kariéru vědce a s velkou mírou hazardu se vydal za hlasem srdce k umění. Svoji výtvarnou tvorbu nemohl začít nikde jinde a o ničem jiném než o propojenosti člověka s technikou. Ví, jaké je soužití s mikroprocesory ve vědecké laboratoři, kde nervové impulzy vybuze v mozku neaktivují svaly vědce, ale mrtvé tělo přístroje k vykonání inteligentního zadání. Roky strávené v laboratoři nemizí a transformace exaktního vědce v umělce s emočním vnímáním světa, je přerodem kukly v motýla. Výsledkem tohoto procesu metamorfózy je tvorba jako umělcova zpověď. Trettnakovy obrazy jsou plné metafor. Do kočky hadičky dodávají živiny podobně jako do nás média pumpují informace a zbavují nás vlastního úsudku. Už nepotřebujeme komunikovat přímo, slova a myšlenky se

Wolfgang Trettnak, Navázání spojení, 2005, akryl, elektronické komponenty, plátno, 80 x 80 cm. Foto archiv autora

přenášejí zmáčknutím palce na tlačítku mobilu. Země je protkaná mlčící mluvou, svlékáme se ze své podoby v reálném světě a s novou podobou se utíkáme do on-line Second Life. Vystřízlivění i vypnutí počítače nás vrhne zpět do reality, z níž není úniku. Trettnakovy obrazy akcelerují evoluci člověka, o níž sotva psal Darwin, je to pomalé srůstání člověka a stroje. Jozef Kelemen, expert na umělosti takové evoluce nezastaví zásah jiné civilizace, ani naše vlastní rezignace na další tvořivou aktivitu. Když se takový katastrofický scénář neuskuteční, lidé a jejich technika se slejí v jeden celek, jenž bude fungovat způsobem, který si dnes sotva dokážeme představit.

Michal Giboda

Mezi nebem a zemí

Telč, Městská galerie Hasičský dům, 6. 9. – 11. 11.

Výstava sochaře Libora Krejčara (1961, viz At. č. 22/90, 22/94) vytváří v telčské galerii pozoruhodný kontrast

bílých soch na pozadí červených zdí. Deset soch v potměšilých zadní části galerie autor nasvítí zevnitř a postavil je do půlkruhu. Naproti tomu vstupní část expozice tvoří sochy umístěné pravidelně do středu místnosti, do rohů a do výklenků zdí. Jsou doplněné pálenými kresbami vzniklými kladením zápalných kládek s zapálenými šňůr a takzvanými sypanými obrazy – asamblážemi, vrstvenými z různých barevných a strukturovaných dřevěných elementů. Do středu malé výstavní síně v 1. patře galerie sochař postavil tři

vyšoké okřídlené strážné anděly a jako vždy s kočičími hlavami. Stojí jako sudičky nad dvojicí schoulených kotátek. Ze zdí kolem vystupuje 8 veraikonů, geometricky tvarovaných dřevěných mřížek obdélníkového půdorysu s vypouklým oválem uprostřed. Nutno podotknout, že zmiňovaní strážci, kteří čněli z korbý nákladáku, během svého transportu do galerie vzbudili velkou pozornost mezi obyvateli. Výstava zahrnuje 31 soch, 13 pálených kreseb, 3 sypané obrazy a 8 dřevěných veraikonů, což jsou vlastně závažné sochy a předcházejí Krejčarovu novému hudebnímu projektu. Po jeho úspěšných Lesních hřbitovech ponese stejný název jako aktuální výstava: Mezi nebem a zemí. K výstavě byl vydán katalog.

David Bartoň, kurátor výstavy

Libor Krejcar, zřepdu Pantheria - Anděl, 2005, Pantheria - Madony 1-6, 2006, sádra, elektrina, v. 67 cm. Foto Městská galerie Hasičský dům, Telč - A. Kopecká

INTERCITY: BERLIN – PRAHA

Praha, Výstavní síň Mánes, 4. 10. – 30. 10.

Mezinárodní výstava Intercity: Berlin – Praha – grafika, kresba pochází z 10letého kurátorského projektu, jenž je rozdělený podle uměleckých disciplín do 10 výstav. Malba, socha, objekt, design minulých ročníků (viz At. č. 20/04) měly nyní pokračování pod velmi širokým pojmem grafiky a kresby a tak byla koncipována i výstava. Hranice grafiky jako umělecké disciplíny je poměrně nejasná (ostatně byla vždy). Prvním uměleckým dílem v dějinách lidstva mohla být pravděpodobně právě grafika, pokud ji budeme chápat v nejšířším slova smyslu jako otisk materiálu do materiálu.

Grafika současnosti jde napříč všemi vizuálními uměleckými obory, i těmi mimo uměleckými, a zároveň je spojuje. Na výstavě byla symbolicky zastoupena její klasická odnož v podobě otisku matrice na papíře (například Philipp Hennevogl, Lilla von Puttkamer, Myrtia Wefelmeier, Jakub Švéda nebo Markéta Hlinovská, která používá spreje a šablony). Tomu

většinou odpovídala i civilní témata figur a zátiší, sledující vztahy dnešního člověka a jeho životního prostoru městské kultury (například Markéta Hlinovská cyklem sprejovaných grafik Karlín, otiskem místa a paměti) nebo práce s fotografickou dokumentární předlohou (Myrtia Wefelmeier). Snad ještě větší rozpětí demonstrovaly prezentace kresby, která s tradiční grafikou přímo souvisí. Pokud kresby Gabriele Worgitzki zachycují jen figurální fragmenty z tušené městské scenerie, tak jak to je patrné z jejich fotografií, kresby Marty Hošťákové Hoškové jsou haptickým záznamem fragmentů paměti a vnitřní obrazotvornosti. Tato tematická kontradikce (mezi smyslovým a intuitivním) je patrná i v jiných dílech. Kresby Davida Böhma a Jiřího Franty spojují tyto rozdíly. Komiksově „infantilní“ figurální prvky jsou zabudovány do struktury klasického kompozičního řádu. Netypický způsob kresby vykazují obrazy šité z textilu od Sybille Hotz.

Její figurální obrazový diptych Fainting giant vytváří zvláštní atmosféru původních dokumentů – zdravotních návodů. Pokud Hotz používá ruční stehy a švy jako svůj kresebný projev, Harriet Gross kombinuje v nástěnných instalacích kresbu z provázku s obrazovými fragmenty. Obrací se do mentálního prostoru lidského života a kodifikuje jeho pole, stejně jako Bodo Korsig, pracující s vizuálními obrazovými znaky a lidským slovem. U těchto dvou umělců, používajících prvky minimalismu, je patrné, že kresba se nevztahuje jen k dvojrozměrným uměleckým dílům, ale je univerzální. Prostorové reliéfní obrazové objekty Ivany Stenclové to potvrzují, navíc obsahují i výrazné prvky malby. Její Torzo I a Torzo II vytvářejí ikonu se současnými atributy, ale zároveň něčím připomínají svaté obrázky středověkých ikonografů. Podobně je tomu i v případě Jana Kaláby, který své kresby, jež vycházejí z graffiti, proměňuje do obrazových pro-

storových realizací jako 3D graffiti a propojuje médium grafiky s kresbou, obrazem, reliéfem a objektem. Prostorové a obrazové objekty Jakuba Švédy jsou barevně jasné (Ovladač, DNA lampa). Písmo a světlo ve smyslu grafické digitalizace propustují jeho díly a umocňují jejich třetí rozměr s prvky „biologických mutací“ a ohrožení. Pokud lze i fotografií chápat v grafických intencích (jako digitální tisk na papíře), konceptuální fotografie rotujících barevných CD Rolanda Fuhrmanna jsou toho dokladem. Z toho je více než patrné, jak se grafika v současném umění mediálně rozplývá v jiných uměleckých projevech, aniž by něco ztratila ze svých konstitučních obrazotvorných formálních možností. Je vskutku všude a zároveň nikde. Samozřejmě se již často nejedná o grafiku „alla prima“, ale o reprodukční proces a konceptuální grafické postupy. Specifickou polohou zaujímají projevy „rukodělného kutilství“, jako v případě Sybille Hotz a jejího českého protipólu v dílech Čestmíra Přindiše, který vytváří z vystřihovaných barevných papírů obrazové asambláže, jež navíc prezentuje jako samostatná trojrozměrná díla, stojící na pomezí objektu a instalace. Sportovní tematika (hokej, basketbal) je zde transformována do pohybových forem ab-

straktní geometrie, sledující rytmus, řád a dynamiku. V případě těchto dvou umělců se nejedná o grafickou reprodukci, ale o návrat k tradičním uměleckým disciplínám, což jen potvrzuje, že grafika není ohraničena jen technologií, ale má svou specifickou historickou reflexi. Aby byl výčet úplný, nutno zmínit i vizuální projekci Lukáše Machalického Whatever you say-say nothing. Tato videoinstalace analyzuje lidské vnímání v návaznosti na významové a myšlenkové struktury lidského vědomí. Ukazuje na ambivalentnost vizuálního jazyka dneška tím, že rozbíjí celek fotografického dokumentu do proměnlivých fragmentů, pozměňujících jednu informaci v posloupnost abstraktních forem, která má jasnou vazbu na tradici modernistické malby.

Letošní expozice Intercity: Berlin – Praha byla divácky vděčná a přítomná, a v tomto smyslu nutno ocenit i práci autora koncepce výstavy Josefa Vomáčky a jejich kurátorů Petra Vaňouse a Very Krickhahn. Ukázala grafiku a kresbu současnosti jako mutující média a jejich vizuální proměny v nových technologiích i myšlenkových koncepcích žijících umělců.

Miroslav Pesch

Ivana Stenclová, Jin Mao Tower, 2006, mirelon, sololit, 70 x 100 x 6 cm. Foto Blanka Poláková

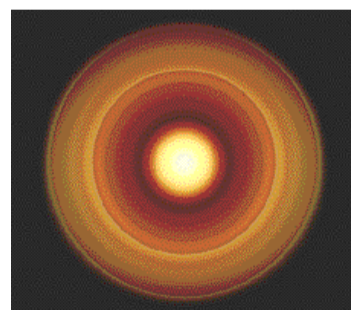
Bodo Korsig (spolupráce Paul Auster), Vymaz svoji minulost, 2005, z cyklu Pulz, umělá hmota, litina, 100 x 250 cm. Foto archiv autora

Philipp Hennevogl, Hřbitov, 2007, linoryt, papír, 111 x 144,4 cm. Foto archiv autora

Myrtia Wefelmeier, Bez názvu, 2005, sitotisk, papír, 105 x 145 cm. Foto Blanka Poláková

Roland Fuhrmann, z cyklu Schnelle Museum, 2006, barevná fotografie, 50 x 50 cm. Foto archiv autora

Jakub Švéda, Ovladač, 2005, kov, plexi, diody, tisk, 180 x 310 x 30 cm. Foto Blanka Poláková

Čestmír Přindiš, Hokej, 2007, digitální tisk, papír, 100 x 70 cm, 70 x 100 cm, Hokej, 2007, sitotisk, deska, papír, 76 x 76 x 30 cm. Foto Blanka Poláková

Pohled do Výstavní síně Mánes, zleva Sybille Hotz, Fainting giant, (Umdlévající obr), 2007, látka, vlna, bavlna, plátno, vatová vycpávka, 187 x 187 cm; David Böhme a Jiří Franta, Kresba, 2007, akryl, nástěnná kresba. Foto Blanka Poláková

